

PRAKTISCHE HANDLEIDING

VOOR DE TOEPASSING VAN DE
VERORDENING BETREFFENDE BEWIJSVERKRIJGING

**(Verordening (EG) Nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001
betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op
het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken)**

**Dit document is opgesteld door de diensten van de Commissie in
overleg met het Europees Justitieel Netwerk in burgerlijke en
handelszaken (<http://europa.eu.int/civiljustice>)**

INHOUD

- I. Inleiding**
- II. Doelstellingen van de verordening**
- III. Materiële werkingssfeer van de verordening**
- IV. Gerechten en autoriteiten**
- V. Methoden tot verkrijging van bewijs**
  - A. De twee methoden**
  - B. Verzoek van het verzoekende gerecht aan het bevoegde gerecht (artikelen 4 – 16)**
    - a) Verzending van verzoeken
      - a1) Vorm en inhoud
      - a2) Bijzondere verzoeken
      - a3) Middelen om verzoeken en overige kennisgevingen snel te verzenden
      - a4) Talen
      - a5) Vrijstelling van legalisatie van verzoeken
    - b) Ontvangst van verzoeken
      - b1) Ontvangstbewijs
      - b2) Onvolledig verzoek
    - c) Bewijsverkrijging door het aangezochte gerecht
      - c1) Termijnen
      - c2) Recht van toepassing op de uitvoering van de verzoeken (artikel 10).
      - c3) Dwangmaatregelen
      - c4) Uitvoering van het verzoek in aanwezigheid van en met deelneming van de partijen of van vertegenwoordigers van het verzoekende gerecht
    - d) Weigering van uitvoering van een verzoek
      - d1) Recht of verplichting van een persoon om een getuigenis af te leggen
      - d2) Verscheidene gronden voor weigering
      - d3) Geen exceptie van openbare orde
      - d4) Gevolgen van weigering
    - e) Kennisgeving van vertraging of van weigering door het aangezochte gerecht
    - f) Procedure na de uitvoering van het verzoek

C. Rechtstreekse bewijsverkrijging door het verzoekende gerecht, artikel 17

| D. Regels over de toepassing van moderne communicatiemiddelen

Bijlage I: Methodes tot verkrijging van bewijs

Bijlage II: Verzoek aan het bevoegde gerecht

Bijlage III: Rechtstreekse bewijsverkrijging (artikel 17)

Bijlage IV: Modelformulieren (bijlage)

I. Inleiding

1. Bij het instellen van een vordering, is het vaak niet voldoende gelijk te hebben om een zaak daadwerkelijk te winnen, omdat de wederpartij de feiten waarop de vordering is gebaseerd, betwist. Daarom is het meestal van cruciaal belang om bewijzen voor te leggen ter staving van een vordering. Daartoe kan het nodig zijn om bewijzen te verkrijgen in een andere lidstaat dan die waarin de gerechtelijke procedure aanhangig is of kan worden gemaakt. Het kan bijvoorbeeld nodig zijn dat de rechtbank getuigen hoort in andere lidstaten of een plaats van de gebeurtenis bezoekt die in een andere lidstaat is gelegen.

2. ~~Vóór~~ Voor 2004 bestond er op het gebied van bewijsverkrijging geen verbindend rechtsinstrument tussen alle lidstaten. In 2001 heeft de Raad van de Europese Unie Verordening (EG) nr. 1206/2001 goedgekeurd betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken (hierna “de verordening” genoemd), waarin procedureregels worden vastgesteld om de bewijsverkrijging in andere lidstaten te vergemakkelijken. De verordening is sinds 1 januari 2004 van toepassing in de hele Unie, behalve in Denemarken. Tussen de betrokken lidstaten vervangt de verordening het Verdrag van Den Haag van 1970.

De verordening en alle informatie die betrekking heeft op de toepassing ervan, is beschikbaar in de Europese gerechtelijke atlas op het gebied van burgerlijke zaken op: http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_nl.htm

II. Doelstellingen van de verordening

3. Het is vaak nodig dat een gerecht in een lidstaat, dat werd verzocht een ~~beslissing~~ ~~hikking~~ ~~beschikking~~ te geven in een burgerlijke of handelszaak, in een andere lidstaat een handeling tot verkrijging van bewijs verricht.

4. Het voornaamste doel van de verordening bestaat erin dat verzoeken om een handeling tot het verkrijgen van bewijs te verrichten, vlot worden uitgevoerd. Voorwaarde voor de doeltreffendheid van gerechtelijke procedures in burgerlijke en handelszaken is, dat de verzending en uitvoering van verzoeken om handelingen tot het verkrijgen van bewijs te verrichten, rechtstreeks en langs de snelste kanalen tussen de gerechten van de lidstaten verlopen. Om de bewijsverkrijging te vergemakkelijken, bepaalt de verordening dat het voor een gerecht van een lidstaat mogelijk is om een handeling tot het verkrijgen van bewijs rechtstreeks in een andere lidstaat te verrichten.

III. Materiële werkingsfeer van de verordening en verband met internationale overeenkomsten

5. Artikel 1, lid 1, van de verordening bepaalt dat deze van toepassing is in burgerlijke en handelszaken wanneer het gerecht van een lidstaat overeenkomstig de wettelijke bepalingen van die staat:

- het bevoegde gerecht van een andere lidstaat verzoekt, een handeling tot het verkrijgen van bewijs te verrichten; of

- verzoekt een handeling tot het verkrijgen van bewijs rechtstreeks in een andere lidstaat te mogen verrichten.

Artikel 1, lid 2, van de verordening bepaalt dat er geen verzoek mag worden gedaan met het doel partijen in staat te stellen, zich bewijs te verschaffen dat niet bestemd is voor gebruik in een reeds aanhangige of in een voorgenomen procedure.

6. Bijgevolg zijn er vier voorwaarden voor de toepassing van de verordening. Deze verordening geldt voor:

- verzoeken om handelingen tot verkrijging van bewijs,
- dat bestemd is voor gebruik in een reeds aanhangige of in een voorgenomen procedure,
- in burgerlijke en handelszaken,
- door het gerecht van een lidstaat.

7. Het begrip “burgerlijke en handelszaken” is een autonoom concept van Gemeenschapsrecht dat moet worden geïnterpreteerd in het kader van de doelstellingen van de verordening en van het EG-Verdrag en in het bijzonder overeenkomstig artikel 65 ervan. Het Europees Hof van Justitie heeft hierover bij diverse gelegenheden uitlegging gegeven¹. De verordening is van toepassing op alle burgerlijke en handelsprocedures ongeacht voor welk soort rechterlijke instantie zij worden gevoerd. Zij zal bijvoorbeeld van toepassing zijn op rechtszaken die zijn gebaseerd op burgerlijk recht, handelsrecht, consumentenrecht, arbeidsrecht en zelfs op mededingingsrecht wat geschillen tussen particulieren betreft. Bovendien moet worden benadrukt dat de werkingssfeer van de verordening aangelegenheden bevat die zijn uitgesloten uit de werkingssfeer van de verordening Brussel I², zoals zaken die betrekking hebben op de rechtspositie of rechtsbekwaamheid van natuurlijke personen, huwelijksgoederenrecht, testamenten en erfenissen, faillissementen, akkoorden en andere soortgelijke procedures.

8. Het begrip “bewijs” wordt niet in de verordening gedefinieerd. Het omvat bijvoorbeeld het horen van getuigen, partijen of deskundigen, het overleggen van documenten, verificaties, het vaststellen van de feiten, deskundig onderzoek naar het welzijn van gezin of kind.

9. De verordening bevat geen definitie van het begrip “gerecht”. Er moet echter een ruime interpretatie aan worden gegeven, zodat zij alle autoriteiten in de lidstaten omvat die rechterlijke bevoegdheid hebben in de zaken die binnen de werkingssfeer van deze verordening vallen³. Arbitrage-instanties vallen niet onder het begrip “gerecht”.

10. Er mag alleen een verzoek worden gedaan met het doel partijen in staat te stellen,

---

¹ Zie bv. de arresten van 14 oktober 1976, 29/76, *LTU v. Eurocontrol*, in *Jurispr.*, 1541, van 16 december 1980, 814/79, *Ruffler*, *Jurispr.*, 3807, van 21 april 1993, C-172/91 *Sontag*, *Jurispr.*, I-1963, en van 14 november 2002, C-271/00, *Steenbergen v. Baten*.

² Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

³ Zie in dit verband als voorbeeld de definitie van “gerecht” in artikel 2, lid 1, van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkzaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000.

zich bewijs te verschaffen dat bestemd is voor gebruik in een reeds aanhangige of in een voorgenomen procedure. Dit omvat de bewijsverkrijging voor de eigenlijke inleiding van de procedure waarin het bewijs zal worden gebruikt, bijvoorbeeld wanneer het nodig is een handeling te stellen om bewijs te verkrijgen dat later niet meer beschikbaar zou zijn.

11. Artikel 21, lid 1, van de verordening bepaalt dat deze verordening, in de betrekkingen tussen de lidstaten die partij zijn bij bilaterale of multilaterale overeenkomsten of regelingen, met name bij het Verdrag van Den Haag van 18 maart 1970 inzake de verkrijging van bewijs in het buitenland in burgerlijke en in handelszaken, voor de aangelegenheden die zij bestrijkt, voorrang heeft op die overeenkomsten of regelingen.

12. De verordening belet echter niet dat twee of meer lidstaten onderling overeenkomsten of regelingen handhaven of sluiten om de bewijsverkrijging nog meer te vergemakkelijken, mits die overeenkomsten of regelingen met deze verordening verenigbaar zijn (artikel 21, lid 2).

IV. Gerechten en autoriteiten

13. De verordening heeft het over verschillende gerechten en autoriteiten:

- Het **verzoekende gerecht** (artikel 2) is het gerecht waarvoor de procedure reeds aanhangig of voorgenomen is.
- Het **aangezochte gerecht** (artikel 2) is het ter verrichting van handelingen tot het verkrijgen van bewijs bevoegde gerecht van een andere lidstaat.
- Het **centraal orgaan** (artikel 3, lid 1) heeft tot taak de gerechten informatie te verschaffen en oplossingen te zoeken indien zich moeilijkheden voordoen bij verzoeken. In uitzonderingsgevallen doet het centraal orgaan op verzoek van een verzoekend gerecht een verzoek aan het bevoegde gerecht toekomen. Zoals hierboven vermeld (punt 4), is de voorwaarde voor de doeltreffendheid van gerechtelijke procedures in burgerlijke en handelszaken, dat de verzending en uitvoering van verzoeken om handelingen tot het verkrijgen van bewijs te verrichten, rechtstreeks en langs de snelste kanalen tussen de gerechten van de lidstaten verlopen. Bijgevolg wordt een verzoek slechts uitzonderlijk door het centraal orgaan verzonden.
- De **bevoegde autoriteit** (artikel 3, lid 3) heeft tot taak te beslissen over verzoeken uit hoofde van artikel 17 om handelingen tot het verkrijgen van bewijs rechtstreeks in een andere lidstaat te mogen verrichten. Het centraal orgaan kan als de bevoegde autoriteit worden aangewezen.

V. Methoden tot verkrijging van bewijs

A. De twee methoden

14. Hoofdstuk II van de verordening bevat regels over de verzending en de uitvoering van verzoeken. Zoals hierboven is uiteengezet, voorziet de verordening in twee methoden tot verkrijging van bewijs (zie bijlage I):

- de bewijsverkrijging door het aangezochte gerecht, na een rechtstreeks door het verzoekende gerecht aan het aangezochte gerecht verzonden verzoek (zie B hieronder)
- de rechtstreekse bewijsverkrijging door het verzoekende gerecht (zie C hieronder)

De twee methoden kunnen van elkaar worden onderscheiden door de vraag welk gerecht de verantwoordelijkheid heeft over de procedure voor de bewijsverkrijging (in het eerste geval is dit het aangezochte gerecht, in het tweede geval het verzoekende gerecht). Een ander verschil ligt in het feit dat in het geval van de rechtstreekse bewijsverkrijging, de goedkeuring is vereist van de lidstaat waarin de handeling tot bewijsverkrijging zal worden verricht. In beide gevallen kan de handeling tot bewijsverkrijging via plaatselijke middelen worden verricht of vanop afstand (zoals via videoconferentie). Wanneer bijvoorbeeld een getuige wordt gehoord, is het relevante element om de twee methoden te onderscheiden, de vraag welk gerecht bevoegd is voor de bewijsverkrijging. Er zij op gewezen dat de verordening in beide gevallen voorziet in de mogelijkheid voor het gerecht dat niet verantwoordelijk is voor de bewijsverkrijging, om daar toch aan deel te nemen (zie de artikelen 12 en 17, lid 4). Dit kan zelfs betekenen dat het gerecht dat niet de verantwoordelijkheid heeft over de bewijsverkrijging, maar er toch aan deelneemt, tijdens een hoorzitting vragen kan stellen aan een getuige wanneer het gerecht dat verantwoordelijk is voor de bewijsverkrijging, daarmee instemt.

B. Verzoek van het verzoekende gerecht aan het bevoegde gerecht (artikelen 4 – 16)

a) Verzending van verzoeken

a1) Vorm en inhoud

15. Artikel 4, lid 1, bevat regels over de vorm en de inhoud van de verzending van het verzoek (zie ook bijlage II). Het verzoek wordt ingediend met gebruikmaking van *modelformulier A*. Het formulier kan online worden ingevuld in de atlas op:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/html/te_filling_nl.htm.

Het verzoek bevat de volgende gegevens:

- a) het verzoekende en voorzover nodig het aangezochte gerecht;
De lijst met de bevoegde gerechten en hun territoriale bevoegdheid is beschikbaar in een handleiding in de Europese gerechtelijke atlas op het gebied van burgerlijke zaken:
http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/html/te_documents_nl.htm
- b) naam, adres en woonplaats van de partijen en, in voorkomend geval, van hun vertegenwoordigers;
- c) het soort van zaak en het onderwerp, alsook een beknopte uiteenzetting van de

feiten;

Het kan nuttig zijn om daarbij een samenvatting te voegen van de feiten, de rechtsgrondslag voor de vordering, een korte beschrijving van de geschilpunten en het belang van het bewijs voor die geschilpunten (punt 11 van *modelformulier A*)

d) een omschrijving van de handeling tot het verkrijgen van bewijs die moet worden verricht;

e) bij een verzoek tot het verhoren van een persoon:

- de namen en adressen van de te verhoren personen,
- de vragen die aan de te verhoren personen moeten worden gesteld, dan wel de feiten waarover zij moeten worden verhoord,
- in voorkomend geval een vermelding van het volgens het recht van de lidstaat van het verzoekende gerecht bestaande recht van weigering om een getuigenis af te leggen;
- in voorkomend geval het verzoek om het verhoor onder ede of een eedvervangende verklaring te laten plaatsvinden en, in voorkomend geval, de daarbij te gebruiken formule;
- in voorkomend geval alle andere informatie die het verzoekende gerecht noodzakelijk acht.

a2) Bijzondere verzoeken

16. Artikel 4, lid 1, onder f), bepaalt dat wanneer het verzoek betrekking heeft op de overlegging van stukken of op het onderzoek van voorwerpen, het de gegevens daarover moet bevatten.

17. Wanneer het verzoekende gerecht verlangt dat het verzoek wordt uitgevoerd volgens een bijzondere vorm waarin wordt voorzien door zijn nationale wet, maakt het gebruik van *modelformulier A* (artikel 4, lid 1, onder g)) met die aanduiding. Zoals in punt 13 van *formulier A* wordt uiteengezet, moeten de gegevens en een toelichting bij de bijzondere vorm in een bijlage bij het formulier worden opgenomen. De bijzondere vorm kan bijvoorbeeld betrekking hebben op de wijze waarop het bewijs moet worden geregistreerd of de manier waarop een getuige moet worden verhoord of partijen worden gehoord of een deskundige wordt aangesteld en gehoord of documenten worden overgelegd, enz.

18. Wanneer het verzoekende gerecht van het aangezochte gerecht verlangt dat bij de verrichting van de handeling tot het verkrijgen van bewijs gebruik wordt gemaakt van communicatietechnologie, in het bijzonder video- en teleconferenties, moet dat volgens artikel 4, lid 1, onder g, in het verzoek worden opgenomen (met gebruikmaking van *Formulier A*).

a3) Middelen om verzoeken en overige kennisgevingen snel te verzenden

19. Volgens artikel 6 van de verordening moeten alle verzoeken en kennisgevingen worden verzonden langs de snelste weg die de aangezochte lidstaat heeft verklaard te kunnen aanvaarden. De betrokken kennisgevingen van de lidstaten zijn beschikbaar in

de Europese gerechtelijke atlas op het gebied van burgerlijke zaken.

De verzending van verzoeken kan op elke passende wijze plaatsvinden, mits de inhoud van het ontvangen stuk precies overeenstemt met die van het verzonden stuk en alle informatie in het ontvangen stuk leesbaar is.

a4) Talen

20. Volgens artikel 5 van de verordening wordt het verzoek en alle verdere briefwisseling gesteld

- in de officiële taal van de aangezochte lidstaat;
- of, indien er verscheidene officiële talen in die lidstaat bestaan, in de officiële taal of een van de officiële talen van de plaats waar de verzochte handeling tot het verkrijgen van bewijs moet worden verricht,
- of in een andere taal die de aangezochte lidstaat heeft verklaard te kunnen aanvaarden.

Stukken die naar het oordeel van het verzoekende gerecht noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het verzoek en derhalve moeten worden toegevoegd, moeten vergezeld gaan van een vertaling in de taal waarin het verzoek is gesteld.

21. De lijst van de andere officiële taal of talen dan hun eigen taal die de lidstaten voor het invullen van de formulieren hebben aanvaard overeenkomstig artikel 5 en artikel 22, lid 4, is beschikbaar in de atlas.

a5) Vrijstelling van legalisatie van verzoeken

22. Noch het verzoek, noch de bij het verzoek gevoegde stukken behoeven legalisatie of enige andere vergelijkbare formaliteit (artikel 4, lid 2).

b) Ontvangst van verzoeken

b1) Ontvangstbewijs

23. Het aangezochte gerecht stuurt het verzoekende gerecht binnen zeven dagen na ontvangst van het verzoek een ontvangstbewijs, met gebruikmaking van *formulier B* in de bijlage (artikel 7, lid 1).

24. Indien het verzoek niet voldoet aan de regels in verband met taal (artikel 5) of aan de regels over de verzending (artikel 6), maakt het aangezochte gerecht daarvan een aantekening in het ontvangstbewijs.

25. Indien de uitvoering van een verzoek dat aan de regels in verband met taal voldoet, niet behoort tot de bevoegdheid van het gerecht waaraan het verzoek is gericht, stuurt dit gerecht het verzoek door aan het wel bevoegde gerecht in dezelfde lidstaat en stelt het het verzoekende gerecht hiervan in kennis (met gebruikmaking van punt 14 van *formulier A*).

b2) Onvolledig verzoek

26. In twee gevallen kan een verzoek niet worden uitgevoerd omdat het onvolledig is:

27. Ten eerste wanneer het verzoek niet alle in artikel 4 bedoelde gegevens bevat (artikel 8, lid 1). In dit geval stelt het aangezochte gerecht het verzoekende gerecht daar onverwijld en uiterlijk binnen 30 dagen na ontvangst van het verzoek van in kennis, met gebruikmaking van *formulier C*, en verzoekt het het verzoekende gerecht de ontbrekende gegevens, waarvan zo nauwkeurig mogelijk opgave wordt gedaan, toe te zenden.

28. Ten tweede wanneer een deposito of voorschot nodig is (artikel 8, lid 2).

- De uitvoering van een verzoek overeenkomstig artikel 10 geeft geen aanleiding tot terugbetaling van rechten of kosten (artikel 18, lid 1). Er geldt een uitzondering voor vergoedingen betaald aan deskundigen en tolken alsmede voor de kosten die veroorzaakt zijn door de toepassing van artikel 10, leden 3 en 4.
- Wanneer het advies van een deskundige wordt vereist, kan het aangezochte gerecht, vóór de uitvoering van het verzoek, het verzoekende gerecht bovendien verzoeken om een passend deposito of voorschot voor de gevraagde kosten (artikel 18, lid 3). In alle andere gevallen vormt een deposito of voorschot geen voorwaarde voor de uitvoering van een verzoek.
- Indien een deposito of voorschot noodzakelijk is, stelt het aangezochte gerecht het verzoekende gerecht hiervan onverwijld en uiterlijk binnen 30 dagen na ontvangst van het verzoek met gebruikmaking van *formulier C* in kennis met vermelding van de wijze waarop het deposito of voorschot dient te worden overgemaakt. Het aangezochte gerecht bevestigt de ontvangst van het deposito of voorschot onverwijld (uiterlijk binnen tien dagen na ontvangst ervan) met gebruikmaking van *formulier D* (artikel 8, lid 2).

c) Bewijsverkrijging door het aangezochte gerecht

c1) Termijnen

29. Als het verzoek volledig is en kan worden uitgevoerd, zal het aangezochte gerecht het verzoek krachtens artikel 10, lid 1, onverwijld en uiterlijk binnen 90 dagen na ontvangst van het verzoek uitvoeren.

30. Indien het verzoek niet kan worden uitgevoerd doordat het niet alle in artikel 4 bedoelde noodzakelijke gegevens bevat of niet voldoet aan de in de artikelen 5 en 6 gestelde voorwaarden, vangt de in artikel 10 bedoelde termijn slechts aan wanneer het aangezochte gerecht het naar behoren ingevulde verzoek ontvangt (artikel 9).

31. Wanneer het aangezochte gerecht, vóór de uitvoering van het verzoek, overeenkomstig artikel 18, lid 3, het verzoekende gerecht om een passend deposito of voorschot voor de gevraagde kosten heeft verzocht, vangt deze termijn slechts aan wanneer het deposito of voorschot is gestort.

c2) Recht van toepassing op de uitvoering van de verzoeken

32. In het algemeen voert het aangezochte gerecht het verzoek uit overeenkomstig zijn nationale wet (artikel 10, lid 2). Het kan echter het verzoek uitvoeren volgens een

bijzondere vorm waarin wordt voorzien door de wet van de lidstaat van het verzoekende gerecht, wanneer deze laatste daarom verzoekt overeenkomstig punt 13 van *modelformulier A* (zie punt 15 hierboven). Wanneer het aangezochte gerecht twijfels heeft omtrent de bijzondere vorm waarom wordt verzoekt, kan met gebruikmaking van *formulier C* aanvullende informatie worden gevraagd.

33. Wanneer deze vorm van de lidstaat van het verzoekende gerecht echter niet verenigbaar is met de wet van de lidstaat van het aangezochte gerecht, of wegens grote praktische moeilijkheden, kan het aangezochte gerecht weigeren aan die wens gehoor te geven. Een vorm kan worden beschouwd als onverenigbaar met de wet van de lidstaat van het aangezochte gerecht wanneer die strijdig is met de fundamentele beginselen van die wet. In beide gevallen informeert het aangezochte gerecht het verzoekende gerecht met gebruikmaking van *formulier E*.

c3) Dwangmaatregelen

34. Het recht dat van toepassing is op dwangmaatregelen voor de uitvoering van een verzoek, wordt bepaald overeenkomstig het recht van de lidstaat van het aangezochte gerecht, in de mate daarin wordt voorzien in de uitvoering van een soortgelijk verzoek van de autoriteiten van die lidstaat of van een belanghebbende partij (artikel 13). Er moet worden benadrukt dat een handeling tot het verkrijgen van bewijs (zie de punten 50 – 55) alleen rechtstreeks kan worden verricht indien zij vrijwillig en zonder dwangmaatregelen kan worden uitgevoerd (artikel 17, lid 2).

c4) Uitvoering van het verzoek in aanwezigheid van en met deelneming van de partijen of van vertegenwoordigers van het verzoekende gerecht

35. Indien de wet van de lidstaat van het verzoekende gerecht daarin voorziet, hebben de partijen en eventueel hun vertegenwoordigers het recht aanwezig te zijn bij de verrichting van de handeling tot het verkrijgen van bewijs door het aangezochte gerecht (artikel 11, lid 1).

36. De vertegenwoordigers van het verzoekende gerecht hebben het recht aanwezig te zijn bij de verrichting van de handeling tot het verkrijgen van bewijs door het aangezochte gerecht indien zulks verenigbaar is met de wet van de lidstaat van het verzoekende gerecht (artikel 12, lid 1).

37. Onder het begrip "vertegenwoordiger" van het verzoekende gerecht worden de rechterlijke ambtenaren verstaan die door dat gerecht zijn aangewezen overeenkomstig zijn nationale wet, of tevens enige andere door dit gerecht aangewezen persoon, zoals een deskundige.

38. In zijn verzoek (*formulier A*) deelt het verzoekende gerecht het aangezochte gerecht mee dat de partijen en eventueel hun vertegenwoordigers aanwezig zullen zijn en, in voorkomend geval, dat om hun deelneming wordt verzoekt, of dat hun vertegenwoordigers aanwezig zullen zijn en, in voorkomend geval, dat om hun deelneming wordt verzoekt. Deze mededeling kan ook op enig ander passend tijdstip worden gedaan (artikel 11, lid 2, en artikel 12, lid 3).

39. Als om deze deelneming van de partijen of eventueel van hun vertegenwoordigers of van de vertegenwoordigers van het verzoekende gerecht, aan het verrichten van handelingen tot het verkrijgen van bewijs wordt verzocht, worden de voorwaarden waaronder zij aan de verrichting van de handeling kunnen deelnemen door het aangezochte gerecht vastgesteld, tenzij deze vorm niet verenigbaar is met de wet van de lidstaat van het aangezochte gerecht dan wel wegens grote praktische moeilijkheden niet mogelijk is (artikel 11, lid 3, artikel 12, lid 4, en artikel 10, lid 3).

40. Wanneer deze vorm wordt aanvaard, stelt het aangezochte gerecht de partijen en eventueel hun vertegenwoordigers of het verzoekende gerecht, met gebruikmaking van de formulieren E en F in kennis van het tijdstip waarop, de plaats waar de verlangde handeling zal worden verricht en, in voorkomend geval, van de voorwaarden waaronder zij mogen deelnemen (artikel 11, lid 4, en artikel 12, lid 5).

41. Indien de wet van zijn lidstaat daarin voorziet, heeft het aangezochte gerecht in elk geval de mogelijkheid om de partijen en eventueel hun vertegenwoordigers te verzoeken bij de verrichting van de handeling tot het verkrijgen van bewijs aanwezig te zijn of daaraan deel te nemen (artikel 11, lid 5).

d) Weigering van uitvoering van een verzoek

d1) Recht of verplichting van een persoon om een getuigenis af te leggen

42. Artikel 14 bepaalt dat een verzoek om een persoon te verhoren niet wordt uitgevoerd indien de betrokken persoon zich beroept op

- een recht van verschoning of
- een verbod om een verklaring af te leggen.

De persoon mag zich beroepen op

- de wet van de lidstaat van het aangezochte gerecht; of
- de wet van de lidstaat van het verzoekende gerecht. In dat geval moet het verschoningsrecht of het verbod zijn vermeld in het verzoek of, eventueel, op verzoek van het aangezochte gerecht zijn bevestigd door het verzoekende gerecht.

d2) Verscheidene gronden voor weigering

43. Aangezien de verordening tot doel heeft de bewijsverkrijging in grensoverschrijdende zaken te vergemakkelijken, mag een verzoek slechts zeer uitzonderlijk worden geweigerd. Het bepalen of er al dan niet beroep tegen een weigering mogelijk is, is een aangelegenheid van het nationaal recht. De gronden voor weigering zijn strikt beperkt. De uitvoering van een verzoek kan slechts worden geweigerd als:

- het verzoek niet binnen de werkingssfeer van de verordening valt (artikel 1); of
- de uitvoering van het verzoek niet behoort tot de bevoegdheid van het aangezochte gerecht (artikel 14, lid 2, onder b)); of
- het verzoekende gerecht niet binnen 30 dagen gehoor geeft aan het verzoek van het aangezochte gerecht om het verzoek aan te vullen overeenkomstig artikel 8; of
- een deposito of voorschot waarom overeenkomstig artikel 18, lid 3, is verzocht,

niet is gestort binnen 60 dagen nadat het aangezochte gerecht daarom heeft verzocht.

44. Er moet worden opgemerkt dat de uitvoering van een verzoek niet kan worden geweigerd op de enkele grond dat de wet van het aangezochte gerecht een gerecht van dezelfde lidstaat uitsluitende rechtsmacht toekent ten aanzien van de zaak waarop het verzoek betrekking heeft, dan wel dat de wet van die lidstaat een rechtsvordering als waarop het verzoek betrekking heeft, niet toekent (artikel 14, lid 3).

d3) Geen exceptie van openbare orde

45. Behalve de hierboven vermelde uitzonderingen, kan de exceptie van openbare orde (“*ordre public*”) niet worden ingeroepen om bewijsverkrijging door het aangezochte gerecht te weigeren.

d4) Gevolgen van weigering

46. Indien de uitvoering van het verzoek op een van de in artikel 14, lid 2, genoemde gronden wordt geweigerd, stelt het aangezochte gerecht het verzoekende gerecht daar met gebruikmaking van *formulier H* binnen 60 dagen na ontvangst van het verzoek van in kennis (artikel 14, lid 4).

*e) **Kennisgeving van vertraging of van weigering door het aangezochte gerecht***

47. Indien het aangezochte gerecht niet binnen 90 dagen na ontvangst aan het verzoek kan voldoen, stelt het het verzoekende gerecht hiervan in kennis met gebruikmaking van *formulier G*. Daarbij wordt opgave gedaan van de redenen voor de vertraging en van de tijd die het aangezochte gerecht meent nodig te hebben om aan het verzoek te kunnen voldoen (artikel 15).

48. Wanneer het aangezochte gerecht werd verzocht om bij de verrichting van de handeling tot het verkrijgen van bewijs gebruik te maken van communicatietechnologie, in het bijzonder video- en teleconferenties overeenkomstig artikel 10, lid 4, en wanneer het aangezochte gerecht op een van de in artikel 10, lid 4, tweede alinea, vermelde gronden geen gehoor geeft aan de wens, stelt het het verzoekende gerecht hiervan in kennis met gebruikmaking van *formulier E*.

*f) **Procedure na de uitvoering van het verzoek***

49. Wanneer het aangezochte gerecht het verzoek heeft uitgevoerd, doet het het verzoekende gerecht onverwijld de stukken ten bewijze van de uitvoering van het verzoek toekomen en zendt in voorkomend geval de van het verzoekende gerecht ontvangen stukken terug. De stukken gaan vergezeld van een uitvoeringsbevestiging waarvoor *formulier H* wordt gebruikt (artikel 16).

*C. **Rechtstreekse bewijsverkrijging door het verzoekende gerecht (artikel 17)***

50. De verordening staat het gerecht van een lidstaat toe een handeling tot het

verkrijgen van bewijs rechtstreeks in een andere lidstaat te verrichten. Artikel 17 van de verordening bepaalt de voorwaarden en beperkingen van deze methode om bewijs te verkrijgen (zie bijlage III).

51. De volgende procedure is van toepassing: Het gerecht dat verzoekt een handeling tot het verkrijgen van bewijs rechtstreeks in een andere lidstaat te mogen verrichten, dient zijn verzoek met gebruikmaking van *formulier I* in bij het centraal orgaan of de bevoegde autoriteit van die staat, bedoeld in artikel 3, lid 3 (artikel 17, lid 1). Binnen 30 dagen na ontvangst van het verzoek deelt dat centraal orgaan of de bevoegde autoriteit, met gebruikmaking van *formulier J*, aan het verzoekende gerecht mee of zijn verzoek wordt aanvaard en, indien nodig, onder welke voorwaarden de handeling overeenkomstig de wet van de aangezochte lidstaat moet worden verricht (artikel 17, lid 4).

52. Met name kunnen deze autoriteiten een gerecht van hun lidstaat opdragen aan de verrichting van de handeling tot het verkrijgen van bewijs deel te nemen teneinde te garanderen dat artikel 17 en in het bijzonder de voorwaarden van artikel 17, lid 4, correct worden toegepast.

53. Het centraal orgaan of de bevoegde autoriteit van de aangezochte staat kan de rechtstreekse verrichting van een handeling tot het verkrijgen van bewijs slechts weigeren indien (artikel 17, lid 5):

- het verzoek niet alle in artikel 4 bedoelde gegevens bevat (*formulier A*);
- het verzoek niet binnen de werkingssfeer van de verordening valt (artikel 1);
- de gevraagde rechtstreekse verrichting van de handeling tot het verkrijgen van bewijs strijdig is met fundamentele beginselen van zijn nationale recht. Deze beginselen worden niet in de verordening gedefinieerd.

54. Een handeling tot het verkrijgen van bewijs kan alleen rechtstreeks door het verzoekend gerecht worden verricht indien zij vrijwillig en zonder dwangmaatregelen kan worden uitgevoerd (artikel 17, lid 2). Indien de rechtstreekse verrichting van een handeling tot het verkrijgen van bewijs inhoudt dat een persoon wordt verhoord, stelt het verzoekende gerecht die persoon ervan in kennis dat de handeling vrijwillig wordt verricht.

55. Onverminderd de overeenkomstig de wet van de aangezochte staat bepaalde voorwaarden (zie artikel 17, lid 4), handelt het verzoekende gerecht het verzoek af overeenkomstig zijn nationale wet (artikel 17, lid 6). De handeling tot het verkrijgen van bewijs wordt verricht door een rechterlijk ambtenaar of door een andere persoon, zoals een deskundige, een diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger of gemachtigde, die overeenkomstig de wet van de lidstaat van het verzoekende gerecht wordt aangewezen.

D. Regels over de toepassing van moderne communicatiemiddelen

56. Moderne communicatiemiddelen hebben een aanzienlijk belang voor de goede toepassing van de verordening om de doelstelling te kunnen bereiken om een snelle en efficiënte bewijsverkrijging in de Europese Unie te waarborgen. De verordening bepaalt

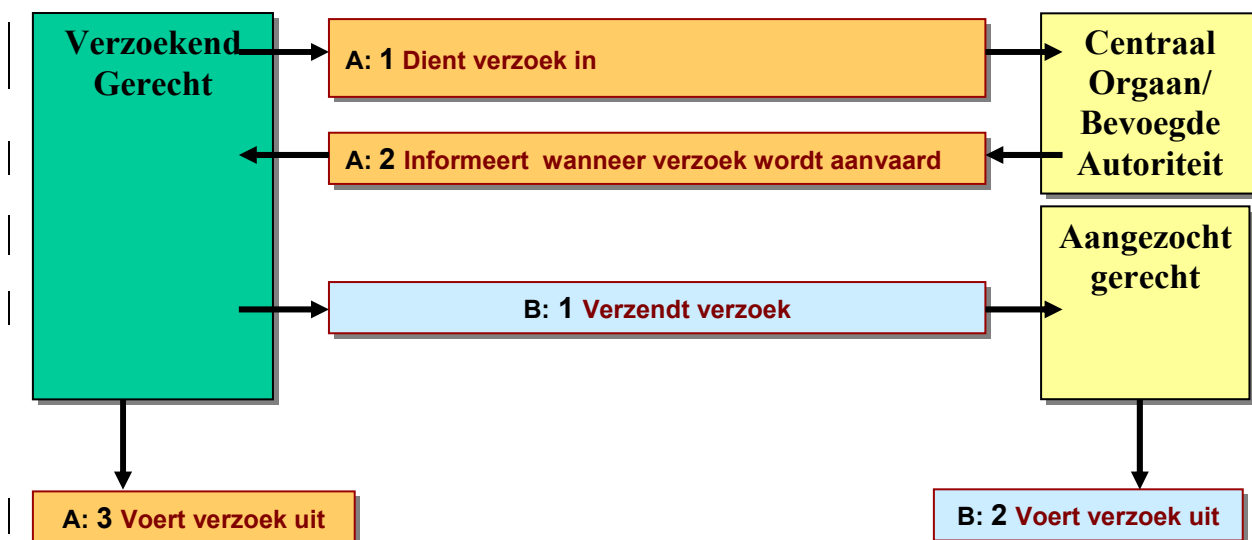
dat het verzoekende gerecht van het aangezochte gerecht kan verlangen dat bij de verrichting van de handeling tot het verkrijgen van bewijs gebruik wordt gemaakt van communicatietechnologie, in het bijzonder video- en teleconferenties (artikel 10, lid 4). Wanneer het verzoekende gerecht echter de verantwoordelijkheid over de bewijsverkrijging wenst te hebben, zijn de regels van artikel 17 over de rechtstreekse bewijsverkrijging van toepassing en is een goedkeuring door de aangezochte lidstaat vereist. De verordening bepaalt dat het centraal orgaan of en de bevoegde autoriteit het gebruik van communicatietechnologie aanmoedigen (artikel 17, lid 4).

57. Bijvoorbeeld: in het geval van het horen van een getuige, kan communicatietechnologie worden gebruikt door het gerecht dat de verantwoordelijkheid heeft over de bewijsverkrijging (d.w.z. door het aangezochte gerecht overeenkomstig artikel 10, lid 4, of door het verzoekende gerecht overeenkomstig artikel 17). In dat geval kan een ander gerecht dat niet de verantwoordelijkheid heeft over de bewijsverkrijging (d.w.z. het verzoekende gerecht overeenkomstig artikel 12, lid 3, of het door het centraal orgaan of door de bevoegde autoriteit aangewezen gerecht overeenkomstig artikel 17, lid 4), deelnemen aan het horen door middel van communicatietechnologie. Zoals hierboven (punt 14) uiteengezet kan dit ook betekenen dat het gerecht dat niet de verantwoordelijkheid heeft over de bewijsverkrijging, vragen kan stellen aan een getuige wanneer het gerecht dat verantwoordelijk is voor de bewijsverkrijging, daarmee instemt.

58. De lidstaten delen in de toekomst mee in welke gerechten een video- en teleconferentie kan worden gebruikt. Deze informatie wordt in de atlas ter beschikking gesteld.

59. Aan een wens om communicatietechnologie te gebruiken, wordt door het aangezochte gerecht gehoor gegeven, tenzij die niet verenigbaar is met zijn eigen wet dan wel wegens grote praktische moeilijkheden niet mogelijk is. De tweede grond voor weigering is in de praktijk relevanter omdat de meeste gerechten in de lidstaten nog niet over de uitrusting beschikken om via moderne communicatiemiddelen bewijs te verkrijgen, in het bijzonder via video- of teleconferentie. De verordening bepaalt echter dat, indien het verzoekende of het aangezochte gerecht geen toegang heeft tot deze technische middelen, zij door de gerechten in onderlinge overeenstemming ter beschikking kunnen worden gesteld.

Bijlage I: Methoden tot verkrijging van bewijs

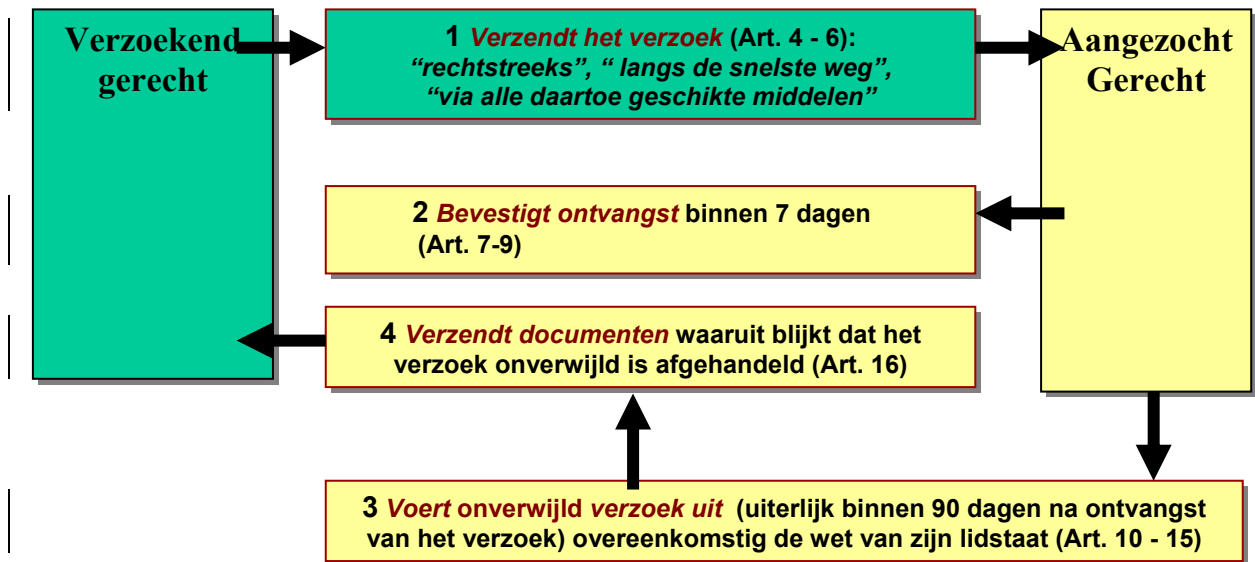
Toelichting:

A: Rechtstreekse bewijsverkrijging (artikel 17)

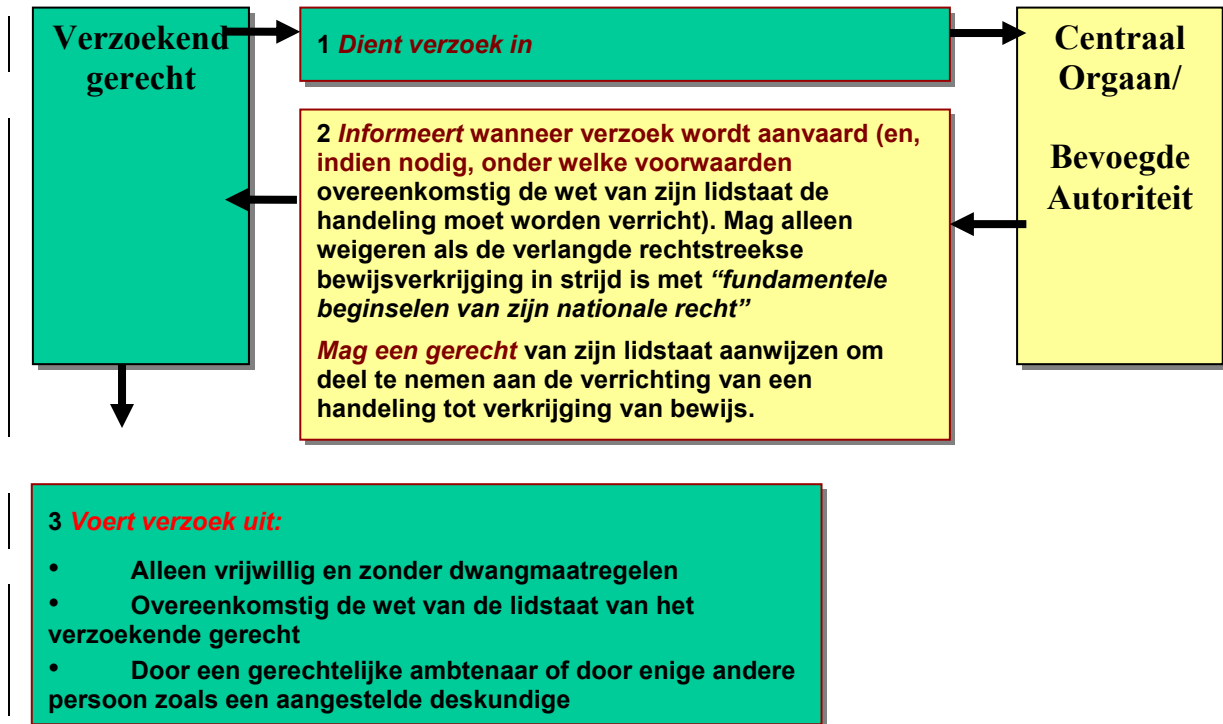
B: Bewijsverkrijging door het aangezochte gerecht (artikelen 4 – 16)

Bijlage II: Verzoek aan het bevoegde gerecht

Bijlage III: Rechtstreekse bewijsverkrijging (artikel 17)

Bijlage IV: Modelformulieren (bijlage)

A: Verzoek voor het verrichten van een handeling tot bewijsverkrijging

B: Ontvangstbewijs van verzoek

C: Verzoek om aanvullende informatie voor bewijsverkrijging

D: Ontvangstbewijs van het deposito of voorschot

E: Kennisgeving inzake verzoek voor bijzondere vormen en/of voor het gebruik van communicatietechnologieën

F: Melding van datum, tijdstip, plaats van verrichting van handeling tot bewijsverkrijging en voorwaarden voor deelname

G: Kennisgeving van vertraging

H: Informatie over de uitkomst van het verzoek

I: Verzoek voor rechtstreekse bewijsverkrijging

J: Informatie van het centraal orgaan/de bevoegde autoriteit